

JUBILEUM-EDITIE van de VPP-TDV

Vereniging van Pensioengerechtigden van het Pensioenfonds TDV

16 April 2021

25 JAAR VPP-TDV

1996 – 2021

Op 16 april 1996 werd de Vereniging voor Pensioengerechtigden van het Pensioenfonds TDV, kortweg VPP-TDV opgericht. Dat betekent dat de vereniging in 2021 een kwart eeuw bestaat. Alle reden dus om in een speciale jubileumeditie die 25 jaar de revue te laten passeren en wat misschien nog wel belangrijker is, na te gaan wat er vóór 1996 aan de hand was.

Een vereniging wordt immers nooit zomaar opgericht, daar is altijd een reden voor. In dit geval was er grote onvrede onder de gepensioneerden over het onvoldoende indexeren van de pensioenen. Aan de hand van gesprekken met mensen die bij die voorgeschiedenis betrokken waren hebben we geprobeerd een zo goed mogelijk beeld te schetsen van de beweegredenen voor de oprichting van onze vereniging.

Onvrede

door

Barend Hess

en

Gerrit Groot Wassink

Voorwoord door voorzitter Ton Bargeman

25 jaar bestaan Vereniging van Pensioengerechtigden van PF-TDV

Beste lezer,
Hieronder hebben Barend Hess en Gerrit Groot Wassink een heel mooi beeld geschetst van 25 jaar vertegenwoordiging van ons, gepensioneerden, in het Pensioenfonds TDV.

Het begon allemaal in 1995 met de heren Stuit, Ter Haar en Ter Laan als trekkers. Het ongenoegen over de manier waarop het Pensioenfonds toen omging met de indexatie van pensioenen; het Fonds had met ingang van 1 januari 1994 de berekening van de prijsindex veranderd zonder daar over te communiceren! Dat leverde protestacties op in de Lindeboom in Schalkhaar!

In 20 jaar van 'geen sprake van medezeggenschap' naar volledig meedenken, meepraten in het Pensioenfonds. Je zou kunnen zeggen van protestbeweging naar mee-overleg.

Eigenlijk beschrijven Barend en Gerrit een droevige ontwikkeling: in 3 fases blijken onze pensioenen langzaam maar zeker steeds minder waard geworden te zijn.

De 1^e fase gaat over het effect van de afspraak tussen Fonds en werkgever: vrije reserves van het Fonds gaan naar de onderneming en de onderneming vult de tekorten van het Fonds in een jaar aan. Alleen, bij dat laatste volgde vervolgens geen indexatie!! Maar het gevolg was ook dat het Fonds geen buffers op kon bouwen!

De 2^e fase kwam na de Pensioenwet in 2007 onder leiding van de Nederlandse Bank. De DNB voerde en voert een strak financieel beleid. Een beleid met een steeds grotere en verdergaande invloed op de kostenstructuur van ons Pensioenfonds: steeds meer

zekerheid en risicoanalyses! Het uiteindelijke resultaat in deze fase bedraagt een 19% verlies aan indexatie!!

De 3^e fase is de fase rond het aanstaande Pensioenakkoord. Meer een akkoord tussen werkgevers, werknemers en politiek. Onzekerheid troef. Er is weliswaar een akkoord, maar er zijn nog zeer veel onduidelijkheden over de definitieve uitvoering van datzelfde akkoord. De politiek en de DNB kunnen nog steeds de uitvoering erg beïnvloeden! Door vooralsnog rekening te blijven houden met de rekenrente van bijna 0%, wordt ons ook de komende jaren naar alle waarschijnlijkheid indexatie onthouden!

Daarmee kom ik aan mijn laatste observatie; landelijk hebben de gepensioneerden in de voorbije 25 jaar nauwelijks een rol van betekenis gespeeld rond de ontwikkelingen van onze pensioenen en de benodigde indexatie. Nog niet zo lang geleden zijn de twee grote, overkoepelende vertegenwoordigers van gepensioneerden gefuseerd. Maar we moeten reëel zijn; als gepensioneerden zijn we daarmee nog steeds geen machtsfactor van betekenis! Er valt nog veel te doen om die positie te verbeteren!

Dat laat onverlet dat in de afgelopen 25 jaar wij als VPP-TDV geprobeerd hebben zo goed mogelijk aan de bal te blijven. Ik vind dat dat heel goed is gelukt. Nu we een steeds kleiner Pensioenfonds worden zullen ook wij als vereniging van gepensioneerden moeten nagaan of en hoe ons Pensioenfonds niet beter kan worden ondergebracht in een groter geheel. Maar dan wel zonder verder verlies van indexatie(mogelijkheden) naar de toekomst toe! Een hele opgave voor de komende 5 jaar.

Tot slot wil ik Barend en Gerrit, namens iedereen danken voor het mooie historische overzicht en het bestuur wijsheid toewensen voor de volgende fase.

Ton Bargeman

Vóór en direct na de oprichting

De VPP is opgericht op 16 april 1996, maar al jaren daarvoor bestond er bij een aantal gepensioneerden van het pensioenfonds TDV ongenoegen over de manier waarop het fonds omging met de indexatie van pensioenen.

In 1994 ontdekte men, dat het fonds - zonder enige informatie hierover aan de deelnemers te geven – vanaf 1 januari 1994 de berekening van de prijscompensatie had veranderd. In brieven van begin 1995 beklagden oud-directeuren Stuit, Ter Haar, Ter Laan en anderen zich hierover. Hierop kwamen geen of (vaak na lange tijd) vage antwoorden. Na een onbevredigend antwoord van het fonds op 23 augustus 1995 werd een “protest-comité” opgericht, bestaande uit genoemde personen, aangevuld met Henk Koopman, Reinco Hietink, Bert Bruring, Aad van den Ende en Hans den Hertog. Meer hierover in het hoofdstuk “Het grote strijdpunt prijsindexatie”.

Ben ter Haar

Al eerder had een groep gepensioneerden van het opgeheven Beambtenfonds van Verblifa (BAF-VB) een klacht ingediend bij de Ombudsman Pensioenen over een inbreuk in de rechten van deze groep, die door het fonds werd genegeerd. Er was toen wettelijk nog geen sprake van enige vorm van medezeggenschap van gepensioneerden in pensioenfondsen. Pogingen om in een open gesprek te komen met het fondsbestuur mislukten diverse keren. Dat was dus een ander belangrijk argument om een vereniging op te richten: realisatie van medezeggenschap van gepensioneerden.

Op 16 april 1996 werd de VPP-TDV officieel bij notariële akte opgericht en had al snel meer dan 900 leden. De strijd kon beginnen! Van strijd kan men echt wel spreken: het eerste bestuur, onder de bezielende leiding van Kees ter Laan, liep vele instanties en organen af om steun te zoeken voor hun argumenten. Pensioenjuristen, de Pensioen- en Verzekeringskamer (was toen toezichthouder, nu DNB), ouderenorganisaties, de Centrale Ondernemingsraad van TDV en nog vele anderen. Het archief van de eerste jaren is rijk gevuld met brieven en gespreksverslagen met vele potentiële medestanders. In 1997 verschenen wel vier nieuwsbrieven (en een tussenbericht) en in 1998 nog eens

Ido Stuit

drie om de leden te informeren over en steun te vragen voor de ondernomen acties.

In dit verhaal wordt een kort overzicht gegeven van de inspanningen van de eerste bestuurders en de onderwerpen, waar zij zich vooral voor hebben ingezet. Dit met groot respect voor wat toen is bereikt, waardoor onze vereniging kon uitgroeien tot een goede gesprekspartner met een volwaardige zeggenschapspositie in het pensioenfonds TDV.

De voortrekkers, het eerste bestuur en de leden

De oprichting van een gepensioneerdenvereeniging werd door het Deventer Dagblad als groot nieuws gebracht. Op de foto Hans den Hertog (links) en Kees ter Laan(rechts).

Zoals hierboven uiteengezet waren er al vóór de oprichting diverse groepen gepensioneerden actief. Er bestond bijvoorbeeld een zogenoemde Pensioenperikelen commissie van oud-Verblifa medewerkers (met o.a. Jan Rengelink en Aad van den Ende) en een Commissie van Advies met Ben ter Haar, Ido Stuit, Rob van de Koppel, Reinco Hietink en Hans Meuldijk. Op Stuit na, allemaal juristen, want dat was in deze fase erg belangrijk.

Het eerste bestuur bestond uit Kees ter Laan (voorzitter), Henk Koopman (secretaris), Gerrit

Nijenhuis (penningmeester), Aad van den Ende, Reinco Hietink en Hans den Hertog (leden). De laatste twee traden reeds eind 1996 af om plaats te maken voor Bert Bruring en Piet Zwaay. Het bestuur bestond dus eerst uit 6 leden, maar in december 1997 trad Herman Hogen Esch toe als zevende lid, later werd hij vice-voorzitter.

Van al deze strijders van het eerste uur zijn alleen Reinco Hietink en Aad van den Ende nog in leven. Met beide heren hebben wij gesproken over hun herinneringen aan deze periode. Op 1 januari 1999 trad Ter Laan af als voorzitter en werd opgevolgd door Fokko Vollema, die dit bleef tot zijn overlijden in oktober 2001. Ook op 1 januari 1999 werd Piet Zwaay

penningmeester in plaats van Gerrit Nijenhuis en trad Maarten Lammerts van Buren toe tot het bestuur.

Direct na de oprichting op 16 april 1996 waren er op 26 oktober van dat jaar al 923 leden en vijf jaar later, op 31 december 2001 zelfs 980. Een grote prestatie, want de namen van gepensioneerden en slapers kregen we toen echt niet van het fonds!

De eerste contributie was 15 gulden per jaar en 10 gulden voor weduwen en vakbondsleden. Algemene ledenvergaderingen werden de eerste jaren gehouden in salencomplex De Lindeboom in Schalkhaar. De eerste was op 29 oktober 1996 en daar kwamen 140 leden en de jaren daarna waren er steeds rondom de 100 aanwezigen.

Aad van den Ende (staand) na afloop van een ledenvergadering in gesprek met enkele oud-collega's

In 2002 was de relatie met het fondsbestuur en de werkgever kennelijk zodanig verbeterd dat op 12 april 2002 met toestemming van directeur Woep Möller voor het eerst in de kantine van bedrijf Deventer-Zuid werd bijeengekomen. En dat is gelukkig altijd zo gebleven!

Het grote strijdpunt: de prijsindexatie.

In het begin was "indexatie" het grote conflictpunt en misschien wel de belangrijkste reden om de VPP op te richten. Vanaf de oprichting van het fonds in 1969 werd in de informatieverschaffing vanuit fonds en werkgever altijd gesproken over de zekerheid van "waardevastheid" van de pensioenen. Dit vertaalde zich in een jaarlijkse compensatie van de geldontwaarding, oftewel de prijsindexatie. Dit was vastgelegd in een overeenkomst tussen werkgever en fonds in 1976 en daarna in vele pensioenboekjes voor de deelnemers. Vanaf 1 januari 1994 ging het fonds

daarvoor een andere grondslag hanteren, waardoor er geen volledige compensatie meer werd gegeven. Dit werd niet aan de deelnemers gecommuniceerd. Voorzitter van het fondsbestuur was toen Jan Vaandrager, financieel directeur van de onderneming. De VPP betwistte daarvan de “rechtvaardigheid, rechtmatigheid en fatsoenlijkheid”.

Toen onze argumenten geen gehoor vonden bij het fondsbestuur, werd het geschil door Kees ter Laan voorgelegd aan de Ombudsman Pensioenen, destijds de bekende jurist en ex-minister mr. Job de Ruiter. Dat was in februari 1996, dus al vóór de officiële oprichting. Over de jaren 1994 t/m 1997 werd de achterstand in prijscompensatie door VPP berekend op

Het Hoofdkantoor TDV waar het Pensioenfonds nog steeds is gevestigd

ongeveer 6%. Daar kijken we nu niet meer van op – onze indexatieachterstand is nu ca. 20% - maar toen was het vooral ook een principekwestie, die voor de toekomst grote gevolgen zou kunnen hebben. Het advies van de Ombudsman kwam pas meer dan een jaar later (in maart 1997) en was voor ons teleurstellend: het fonds had een rechtsgeldig besluit genomen, hoewel het gebrek aan informatie daarover onjuist werd geacht. Dus geen inhoudelijk oordeel over onze zaak. De Ombudsman

adviseerde wel om de indexatieachterstand over 1994 en 1995 wel uit te keren (ca. 3%). Maar het fonds wilde dat niet repareren. Wel zegde men toe vanaf 1 januari 1998 daarvoor de “oude” methode van volledige prijscompensatie voor de berekening weer te gaan hanteren. Dat was natuurlijk wel een succesje voor VPP. Over de inhaal dreigde VPP met juridische actie, maar bleef wel in gesprek met het fonds. Om de mogelijke proceskosten te kunnen betalen, werd aan alle leden een extra bijdrage gevraagd voor het zgn. weerstandsfonds, dat anno 2021 nog steeds bestaat.

De situatie werd ingewikkelder door de splitsing van de onderneming TDV, toen in 1997 eerst Tedeco en later White Cap en dranken (Oss) werden verkocht.

Splitsing van de onderneming

Overleg tussen juristen van VPP en fonds mislukte, maar toen werd uiteindelijk toch – mede om hoge proceskosten te vermijden en de relaties niet verder onder druk te zetten – in maart 1998 samen met het fondsbestuur besloten tot bindende arbitrage door de

Ombudsman Pensioenen. In Nieuwsbrief nr. 8 van juli 1998 meldde men met trots:

“Geschil tussen Fonds en VPP-TDV opgelost!!!!”.

De Ombudsman Pensioenen oordeelde: “...het is redelijk dat voor alle betrokkenen (gepensioneerden en slapers) de beperking van de indexering over de jaren 1994 en 1995 ongedaan wordt gemaakt”. Daarna ontstond nog verschil van mening over welke prijsindex gehanteerd moest worden. VPP ging toen toch maar akkoord met een inhaalindexatie van 2,06%. We kregen niet helemaal onze zin, maar waren duidelijk opgelucht dat deze jaren slepende kwestie kon worden afgesloten. Het bestaansrecht van VPP was toen voor iedereen wel bewezen.

Medezeggenschap in het pensioenfonds

De VPP heeft zich vanaf de oprichting ook sterk gemaakt voor een vorm van medezeggenschap van gepensioneerden in het fonds. De Pensioen- en Spaarfondsenwet bood wel de mogelijkheid een Deelnemersraad in te stellen, maar ons fondsbestuur wilde dat toen niet, ondanks herhaalde verzoeken van het VPP-bestuur. Landelijk werd pas midden 1998 in een convenant in de Stichting van de Arbeid tussen werkgevers en vakbonden vastgelegd, dat er een deelnemersraad (met adviesbevoegdheden) moet komen of een plaats van de gepensioneerden in het bestuur. Na veel discussie met het fondsbestuur was VPP er in september 1997 wel in geslaagd een toehoorderschap in de bestuursvergaderingen te realiseren. Dat hield in luisteren en met allerlei beperkingen meepraten, maar geen stemrecht. Dat was toen landelijk gezien vrij uniek. Aanvankelijk alleen door Bert Bruring, later samen met Henk Koopman, probeerde de VPP constructief mee te praten over de ontwikkelingen in het fonds en de rechten van gepensioneerden. In het begin was dat, gezien het grote indexatie-conflict, niet makkelijk. Maar gaandeweg werden wij toch een gewaardeerde gesprekspartner.

Pas in 2007 werd, na een raadpleging onder gepensioneerden, het door de nieuwe Pensioenwet mogelijk gemaakte echte bestuurslidmaatschap een feit. Bert Bruring en Henk Koopman traden na ongeveer 10 jaar toehoorderschap af en Joop Eisen en Anton van de Noort werden de eerste bestuursleden namens de gepensioneerden.

De financiële situatie van het pensioenfonds

Een ander onderwerp, waar de nieuwsbrieven in die jaren uitgebreid over berichtten, was de financiële structuur van het fonds. In overeenkomsten uit 1991 tussen de onderneming en het fonds was vastgelegd dat alle vrije reserves van het fonds elk jaar in de kas van de onderneming zouden verdwijnen en bij tekorten zou deze dat aanpassen (de zogenoemde affinanciering). Ook werd de werkgeverspremie teruggestort in een jaar met een overschot en de actieve deelnemers betaalden een aantal jaren geen premie. Een groot nadeel is, dat in een jaar met een tekort er geen indexatie plaats vond en dat die ook niet meer kon worden ingehaald. Nu is een dergelijke financieringsconstructie bij wet verboden, maar toen was dit bij vele fondsen het geval. Op deze manier kon het fonds natuurlijk nooit de nodige buffers opbouwen voor toekomstige tegenvallers. In de negentiger jaren waren de beleggingsopbrengsten meestal heel goed, dus dat was elk jaar kassa voor de onderneming. In Nieuwsbrief 6 van november 1997 werd uitgebreid voorgerekend dat de onderneming over de jaren 1994/95/96 op deze manier bijna 23 mln. gulden uit het fonds had ontvangen. En dat in de 10 jaren erna dit wel eens 100 mln. gulden (ca. € 45 mln.) zou kunnen worden. Daar was toen niets tegen te doen, maar dit was natuurlijk zeer tegen de zin van de VPP! Ook was er grote zorg, dat door de regelmatige reorganisaties en opsplitsingen van de onderneming het pensioenfonds elders zou worden ondergebracht met mogelijk nadelige gevolgen voor de pensioenrechten van de deelnemers.

Terugblik op de eerste VPP-jaren

Terugkijkend valt allereerst op dat de algehele situatie in pensioenland volstrekt anders was dan vandaag de dag. Beleggingsrendementen waren bijna alle jaren uitstekend en de kassen van pensioenfondsen waren goed gevuld. Fondsbesturen werden geleid door werkgevers en vakbonden. Het bestuur van pensioenfonds TDV was zeer gesloten en uitermate star naar de VPP. De werkgever had een groot financieel belang bij het fonds, want bijna elk jaar werd er winst van het fonds aan de onderneming uitgekeerd of de premie werd tot nul verlaagd. Men zat niet op nieuwe pottenkijkers te wachten. Binnen het bestuur waren de werkgeversleden duidelijk de baas, de werknemersleden namens de COR kregen niet altijd de benodigde informatie.

Binnen het VPP-bestuur was men het lang niet altijd eens over de te volgen strategie. Voorzitter Kees ter Laan was zeer actief, maar ook een dominante persoonlijkheid. Er was in het begin veel wantrouwen tussen oud-Verblifa en oud-T&D-mensen. Verblifa had een betere pensioenregeling dan T&D en de integratie van de twee reglementen in het in 1969 opgerichte Pensioenfonds TDV gaf aanvankelijk veel problemen en werd pas in 1972 afgerond. In het bestuur van de VPP was Aad van den Ende de enige oud-VB-er. De klacht die oud-VB'ers hadden ingediend bij de Ombudsman Pensioenen, werd volgens sommigen door voorzitter Ter Laan niet actief genoeg verdedigd. Maar ondanks deze tegenstellingen, werden vele oud-VB-ers lid van de VPP en door het hoge ledental van bijna 1000 wist de VPP heel snel een krachtige vertegenwoordiger van de gepensioneerden binnen het Pensioenfonds TDV te worden.

Financiële buffer

Vanaf 1999 werd Fokko Vollema de voorzitter van VPP-TDV. De emoties van de oprichting waren wel wat geluwd. Maar erg zeker van zijn zaak voelde men zich nog niet. Het besef begon door te dringen dat als we eens een echte rechtszaak zouden moeten beginnen dat dan de financiële middelen daarvoor ontbraken. Aan de leden werd een bijdrage voor een financiële buffer gevraagd. Veel leden hebben daaraan bijgedragen. Mede dankzij een extra bijdrage van enkele leden met een riant pensioen werd een bedrag van € 25.000 opzigezet voor eventualiteiten. Dat bedrag is er anno 2021 nog steeds. Op de jaarlijkse balans prijkt altijd heel fraai de post “weerstandsfonds € 25.000”. We hebben het gelukkig nog nooit hoeven gebruiken.

Berekening indexatie

Het conflict tussen het pensioenfonds en de gepensioneerden had te maken met hoe de indexatie berekend moest worden. Moest het een prijs-indexatie zijn of was een loonindexatie beter. Dat er geïndexeerd kon worden stond eigenlijk buiten kijf. Het Pensioenfonds mocht toen voor de toekomstige pensioenbetalingen nog rekenen met een rendement van 4%. Dat leverde voldoende dekkingsgraad op om volledig te indexeren. Als wij op dit moment met 4% zouden mogen rekenen, dan zouden we ook elk jaar volledig kunnen indexeren.

De Pensioenwet van 2007

Deze nieuwe wet die per 1 januari 2007 inging heeft een aantal goede maar ook minder goede zaken opgeleverd. Wat ons tot op de dag van vandaag ellende heeft bezorgd is de bepaling dat “toekomstige verplichtingen van pensioenfondsen contant gemaakt moesten worden tegen marktrente”. Zoals hiervoor al genoemd is was dat tot dan toe een vast percentage van 4%. Die marktrente was meteen al een probleem, want voor de komende 50 jaar zijn er geen marktrentes beschikbaar. Daarom werd een Financieel Toetsings Kader in het leven geroepen met regels hoe de dekkingsgraad berekend moet worden.

Genoemde ellende ontstond natuurlijk doordat in de loop der jaren de marktrente alleen maar daalde. Die rente zit inmiddels rond de 0% en soms zelfs negatief. Pensioenfondsen moeten voor de berekening van de dekkingsgraad dus doen alsof ze nu en in de toekomst geen rendement meer op het belegd vermogen behalen. Het tegendeel is juist waar. De rendementen op beleggingen en vastgoed zijn heel behoorlijk.

Gepensioneerden mogen Pensioenfondsen meebesturen

In de pensioenwet van 2007 zaten ook wel positieve dingen. Een ervan is dat gepensioneerden bestuurslid van pensioenfondsen mogen worden. Tot 2007 werden bedrijfspensioenfondsen bestuurd door de werkgever en vertegenwoordigers van de werknemers. Binnen het Pensioenfonds TDV was dit al een beetje het geval omdat VPP-TDV aanvankelijk één en daarna twee mensen als toehoorder bij het bestuur mocht afvaardigen. Dat waren

*Wil Lugtenburg en
Barend Hess in 2013*

vele jaren Bert Bruring en Henk Koopman. Alleen al door hun kennis van zaken werd er in het bestuur naar hen geluisterd.

Toen in 2007 dus twee formele bestuurszetels voor de gepensioneerden beschikbaar kwamen werden hiervoor benoemd Joop Eisen en Anton van den Noort. Anton had al een lange carrière als pensioenfondsbestuurder achter de rug als vertegenwoordiger van de COR.

Na twee jaar trad Anton in 2009 af en werd opgevolgd door Leon van Montfort. In 2012 moest Joop Eisen vanwege gezondheidsproblemen terugtreden. Hij werd opgevolgd door Barend Hess. In 2016 wordt Leon van Montfort

door Wil Lugtenburg opgevolgd. Barend en Wil vervullen deze bestuursfunctie tot op heden.

		Vertegenwoordigers namens gepensioneerden in																	
		Bestuur Pensioenfonds TDV									Verantwoordingsorgaan TDV								
		Bert Bruring	Henk Koopman	Joop Eisen	Anton van den Noort	Leon van Montfort	Barend Hess	Wil Lugtenburg			Barend Hess	Leon van Montfort	Freek ter Horst	Wil Lugtenburg	Theo Tysma	Marianne van der Marck	Kees Hopma		
1996																			
1997																			
1998																			
1999																			
2000																			
2001																			
2002																			
2003																			
2004																			
2005																			
2006																			
2007																			
2008																			
2009																			
2010																			
2011																			
2012																			
2013																			
2014																			
2015																			
2016																			
2017																			
2018																			
2019																			
2020																			
2021																			

Via VO nog meer grip op functioneren van ons Pensioenfonds

In de pensioenwet van 2007 is tevens vastgelegd dat er een Verantwoordingsorgaan (VO) moet worden ingesteld. Bij TDV bestaat het VO sinds 19 december 2007. Het VO heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur van de Pensioenfonds. Om deze taak goed uit te kunnen oefenen is het pensioenfondsbestuur verplicht om het VO van relevante informatie te voorzien.

In het VO zitten vertegenwoordigers van de werkgever, de werknemers en de gepensioneerden. Bij TDV bestaat de VO uit zes personen. De eerste jaren hadden de gepensioneerden twee afgevaardigden. Vanaf 2013 werden dit drie gepensioneerden, twee werkgeversvertegenwoordigers en een werknemersvertegenwoordiger.

Sinds 2007 hebben Barend Hess, Leon van Montfort, Freek ter Horst, Wil Lugtenburg namens de gepensioneerden in het VO gezeten. Op dit moment zijn dat Theo Tysma, Marianne van der Marck en Kees Hopma. Altijd hebben gepensioneerden het voorzitterschap vervuld. Eerst Barend, toen Wil en nu Theo.

Landelijke invloed via een overkoepelende organisatie

Al snel na de oprichting richtte de VPP zijn vizier niet alleen op het eigen pensioenfonds, maar men realiseerde zich dat de regelgeving vanuit Den Haag ook van groot belang was. Daarvoor sloot de VPP zich aan bij de NVOG (Nederlandse Vereniging van Organisaties van Gepensioneerden). Een belangrijk punt was toen de medezeggenschap van gepensioneerden in het Pensioenfonds. Er was binnen de NVOG een stroming die een deelnemersraad wilde en een andere stroming die zitting in het bestuur nastreefde. VPP behoorde bij die laatste groep. Wij hadden immers al twee toevoorders in het bestuur en dat functioneerde goed. Er werd terdege met hun inbreng rekening gehouden.

Bij een aantal verenigingen ontstond onvrede omdat het bestuur van de NVOG een veel te weinig actieve/agressieve houding aannam naar overheid en vakbonden. Er werd heel netjes meegepraat in allerlei overleggen zonder ons eigen geluid naar buiten te brengen. Omdat het bestuur niet op andere gedachten te brengen was stapten een aantal verenigingen uit de NVOG. Onder de naam PUSH ontstond een nieuw overlegorgaan. Het werd opgericht door de

verenigingen van gepensioneerden van **Philips**, **Unilever** **Shell**. Later sloten zich hier nog enkele andere verenigingen bij aan waaronder Hoogovens, Akzo en VPP-TDV.

Na enkele jaren leek binnen de NVOG een andere wind te gaan waaien en werd er weer toegetreden tot de NVOG. Al snel bleek dat de NVOG wel iets, maar lang niet genoeg veranderd was met als gevolg dat in 2012 een nog veel groter aantal verenigingen uit de NVOG stapte. Deze vormden de

KNVG. In 2020 lukte het om met de KNVG te fuseren en daarmee de Koepel Gepensioneerden te vormen

met een ledental van 300.000. Hopelijk houdt deze samenwerking wel stand, want alleen met een grote achterban kun je in Den Haag invloed uitoefenen. Om nog krachtiger te worden zou het goed zijn als nog meer organisaties van gepensioneerden zich bij KG zouden aansluiten.

Overigens bestaat het overlegorgaan PUSH nog steeds. Minimaal een keer per jaar komen de leden van PUSH bij elkaar. Belangrijkste doel is nu om druk op de KG uit te oefenen om in de juiste richting te blijven bewegen.

Meerdere bestuursleden van VPP-TDV hebben deelgenomen aan het overleg in genoemde Koepelorganisaties. Twee namen springen er echter uit. Gerrit Brilman was, in de lange periode dat hij voorzitter van de VPP-TDV was, de eerste afgevaardigde van onze vereniging. Na het vertrek van Gerrit Brilman is het stokje overgenomen door John Schröer. John is zeer actief in de Koepel Gepensioneerden en hij heeft zitting in meerdere commissies van deze Koepel.

Bestuursleden VPP-TDV

In het voorgaande hebben we vooral gesproken over de bestuursleden die onze vereniging extern vertegenwoordigden. Maar er is meer nodig om een grote vereniging als de onze draaiende te houden. Een vereniging heeft natuurlijk een voorzitter. Dat is de persoon die de boel bij elkaar houdt en de richting aangeeft. Kortom de voorzitter gaat voorop. De eerste voorzitter was Kees ter Laan, daarna volgden Fokko Vollema, Gerrit Brilman en Ton Bargeman. Binnenkort zal Kees Verster het stokje overnemen. Maar er waren/zijn ook penningmeesters, secretarissen en ledenadministrateurs. En wat te denken van het opzetten van een website en het onderhouden ervan, van het schrijven van de reguliere nieuwsbrieven of speciale uitgaven zoals deze. En zo zijn er nog veel meer taken die allemaal door bestuursleden worden verricht.

Hieronder treft u een overzicht van de bestuursleden aan. U zult ontdekken dat we in de periode van 25 jaar dit allemaal met in totaal 25 bestuursleden hebben gedaan. Ze verdienen eigenlijk allemaal een lintje!

	Bestuursleden VPP-TDV																								
	Kees ter Laan	Henk Koopman	Gerrit Nijenhuis	Hans den Hertog	Aad v.d. Enden	Reinco Hietink	Bert Bruring	Piet Zwaay	Herman Hogen Esch	Maarten Lamberts v. Bueren	Fokko Vollema	Joop Eisen	Gerrit Brilman	Barend Hess	Ben Tomassen	Gerrit Groot Wassink	Theo Tysma	Freek ter Horst	Wil Lugtenburg	John Schröder	Ton Bargeman	Marianne van der Marck	Kees Hopma	Ruud Ligtenberg	Kees Verster
	Bestuurslid bij oprichting																								
1996																									
1997																									
1998																									
1999																									
2000																									
2001																									
2002																									
2003																									
2004																									
2005																									
2006																									
2007																									
2008																									
2009																									
2010																									
2011																									
2012																									
2013																									
2014																									
2015																									
2016																									
2017																									
2018																									
2019																									
2020																									
2021																									

Ledenvergaderingen

Gerrit Brilman (2e van links)

De jaarvergadering van 2013 werd door voorzitter Gerrit Brilman geopend met de opmerking dat alle aanwezigen weer een jaartje ouder waren en daarom ook het geheugen weer iets minder was. We vergeten daarom weleens om de rits dicht te doen, maar dat is niet erg zei Gerrit, als je maar niet vergeet om hem open te doen. Bij zijn 50-jarig huwelijk ontving Gerrit een cadeau waarmee je ook dit probleem kunt verhelpen.

De eerste jaren na de oprichting werden de jaarlijkse Algemene Ledenvergaderingen (ALV) in een grote zaal van De Lindeboom in Schalkhaar gehouden. Later werden deze in de kantine van Deventer-Zuid gehouden. Een prettige bijkomstigheid was dat dit tevens de mogelijkheid gaf om een kijkje in het bedrijf te nemen. Dit is iets wat tegenwoordig met de strikte voorschriften in verband met hygiëne volstrekt ondenkbaar is. Ook begon in die tijd de goede gewoonte dat we enkele sprekers uitnodigden. Theo Hillen, de directeur van het Pensioenfonds vertelde ons over het reilen en zeilen van het Pensioenfonds. Woep Möller, de voorzitter van de Raad van bestuur van de onderneming vertelde elk jaar enthousiast

over de ontwikkelingen en resultaten van de onderneming. Dit werd de standaard formule: eerst de sprekers, dan de formele ledenvergadering en tot slot napraten. Dit laatste onder het genot van een drankje en een hapje, aangeboden door Deventer-Zuid. We sluiten niet uit dat met name dit napraten voor sommige deelnemers de hoofddreden van het bezoek was.

Wij bedanken de mensen van Deventer-zuid, Jan de Bruin, Marjo Schintz en het kantinepersoneel voor de gastvrijheid om de jaarvergadering elk jaar in de kantine te mogen organiseren.

Leden

Bij de oprichting van de vereniging hebben zich binnen de kortste keren ruim 1000 gepensioneerden aangemeld als lid. Daar zullen de goede ledenwerving en vooral de grote onvrede die er onder de gepensioneerden bestond debet aan zijn. Maar naarmate de jaren vorderden is het ledental langzaamaan weer wat gedaald. Daarin is een tijdelijke opleving te zien geweest, toen Jan Lijster er persoonlijk voor zorgde dat vrijwel alle gepensioneerde Hoogeveeners lid werden.

Maar uiteindelijk is de daling niet te keren, omdat de onderneming ook langzaam maar zeker minder werknemers in dienst heeft. De instroom van nieuwe gepensioneerden is daarmee ook veel geringer geworden. Aan het begin van dit jaar hadden we nog 677 leden. In die 25 jaar zijn we dus 1/3

*Na afloop van een ledenvergadering is het altijd gezellig.
Van links naar rechts G. Jonker (staand), Bart van Tent, Martin
Heitling, Bauke Kalma en Anton Schutte*

deel kleiner geworden. Ook dit jaar zullen we helaas weer van een aantal van onze leden afscheid moeten nemen. De kans is groot dat ons ledental aan het eind van het jaar tot onder de 650 is gezakt. Dit betekent dat 27% van het totaal aantal gepensioneerden van het pensioenfonds (op dit moment ca. 2500) lid is van onze vereniging. In 2001 was dat eenzelfde percentage.

Twee keer per jaar een nieuwsbrief

De eerste nieuwsbrief verscheen in augustus 1996, vier maanden na de oprichting in april 1996. Een maand later al verscheen de volgende uitgave. In 1997 verschenen er vier nieuwsbrieven in 1998 nog drie. Langzaamaan zijn we naar het ritme van twee nieuwsbrieven per jaar gegaan.

Het uiterlijk van de nieuwsbrieven heeft in de loop der jaren wel een verandering ondergaan. De eerste jaren bestond de nieuwsbrief meestal uit een of twee dubbelgevouwen A4-tjes. Daarna werden het geniete boekjes. In 2012 krijgt de nieuwsbrief een blauwe kaft. In 2013 verschijnen de eerste foto's en afbeeldingen. Tot dan toe was het alleen maar saaie ingewikkelde tekst. Het gaat nu snel, want er verschijnen kleurenfoto's in de nieuwsbrief en in de laatste paar jaar worden er ook historische foto's en informatie van de onderneming geplaatst waardoor het voor veel leden een nog interessantere publicatie is geworden.

Website

Als je twee keer per jaar met je leden via een nieuwsbrief communiceert, dan kan het haast niet anders of een groot deel van de inhoud is geen nieuws meer is. Daarom heeft de VPP-TDV in 2015 een website gelanceerd. Een website biedt de mogelijkheid om interessante informatie op te plaatsen. Ook nieuws kan erop geplaatst worden, al zit daar dan wel weer het nadeel aan vast dat niet alle leden regelmatig de website zullen raadplegen.

De website is in 2015 opgezet door het toenmalige bestuurslid Ben Tomassen. Ook al is Ben al een paar jaar geen bestuurslid meer, hij treedt nog steeds op als webmaster.

E-mail nieuwsbrieven

In 1996 toen onze vereniging werd opgericht was e-mail nog geen ingevoerd communicatiemiddel binnen de onderneming, laat staan onder de gepensioneerden. Gelukkig zijn de meeste documenten uit die periode al wel op een computer of typemachine getypt en daardoor goed leesbaar. Maar toch komen we in die periode nog wel handgeschreven documenten tegen. Met name zijn er diverse rapporten, brieven en andere documenten met de hand geschreven door Henk Koopman. Zijn fraaie handschrift is uit duizenden te herkennen.

Maar ook gepensioneerden maken tegenwoordig vrijwel allemaal gebruik van een computer, tablet of smartphone waarop zij de berichten kunnen versturen en ontvangen. Daarom zijn we een paar jaar geleden gestart met e-mail nieuwsbrieven. Dat werkt veel sneller, efficiënter en goedkoper dan de schriftelijke nieuwsbrief die we twee keer per jaar aan onze leden sturen. Ook het nadeel dat we bij de website noemden, namelijk dat je nooit weet of leden een nieuwsitem wel of niet gelezen hebben speelt bij een e-mailniewsbrief een stuk minder.

*Ontvangt u nog geen
e-mailniewsbrieven van ons,
geef dan uw e-mailadres door aan
secretariaat.vpptdv@gmail.com*

Onze gesprekspartners van het pensioenfonds

Voorzitters bestuur PF-TDV		Directeuren Pensioenbureau	
1969-1971	H. Klopper	1971- 1981	A. de Roos
1971- 1974	H.J. van Wijlen	1981- 1987	B.J. Rengelink
1974- 1976	W. Zandbergen	1987- 1995	A.C. de Jonge
1976- 1981	R. van de Koppel	1995- 2004	A.G.M. van Heumen
1981- 1990	A.Th.L.P.M. Teunissen	2004- heden	Th.W.F. (Theo) Hillen
1990-1998	J.E. (Jan) Vaandrager		
1998- 2017	F.A. (Woep) Möller		
2017- 2019	J.C.E.M. (John) Vissers		
2019- heden	F.C.L. (Freddy) Terpstra		

Uit dit overzicht blijkt dat de (ontevreden) oprichters van onze vereniging in de jaren voor en direct na 1996 vooral te maken hebben gehad met de toenmalige voorzitter van het pensioenfonds J. E. Vaandrager en de directeurs van het pensioenbureau A.C. de Jonge en A.G.M. van Heumen.

In het overgrote deel van het 25-jarig bestaan van onze vereniging hebben we te maken gehad met Woep Möller als voorzitter van het Pensioenfonds en Theo Hillen als directeur van het Pensioenbureau. Deze periode kenmerkt zich als één waarin in goed overleg zaken geregeld konden worden. Met de opvolgers van Woep Möller is dat overigens niet anders.

Woep Möller (l) en Theo Hillen (r)

Uiteraard speelt hierin ook mee dat er nu twee gepensioneerden volwaardig bestuurslid van het Pensioenfonds zijn, terwijl in de negentiger jaren de gepensioneerden zich volledig buitengesloten voelden. In dat gevoel zat wel een kern van waarheid. De gepensioneerden waren de belangrijkste kostenpost voor het pensioenfonds. Bovendien had de onderneming toen nog een fors financieel belang bij de goede financiële resultaten van het Pensioenfonds.

We kenden toen nog het systeem dat de onderneming het positieve resultaat van het pensioenfonds in zijn zak kon stoppen. Daar stond wel tegenover dat de onderneming in slechte jaren moest bijstorten.

Tegenwoordig is dat niet meer zo. De onderneming draagt nu haar deel van de premie aan het pensioenfonds af. Het risico is voor de nog werkende deelnemer, de slaper (ex-deelnemer) en de gepensioneerde.

.....

Als toetje volgt hierna nog een verhaal dat door Barend Hess speciaal voor de fijnproevers onder ons is geschreven.

DE PRIJSCOMPENSATIE, PARADEPAARDJE VAN VPP-TDV

Prijscompensatie was de reden van oprichting van de VPP-TDV. Maar ook gedurende het 25-jarige bestaan heeft prijscompensatie ofwel indexatie van het pensioen een belangrijke rol gespeeld. Was het aanvankelijk het Pensioenfonds waartegen gestreden moest worden, later was het de overheid met haar onbegrijpelijke regels waartegen gestreden moest worden. Vandaar dat we aan het slot van deze jubileumuitgave daar nog eens een uitgebreid overzicht van geven.

De directe aanleiding voor de oprichting van VPP-TDV in april 1996 was de grote zorg dat het uitkeren en berekenen van de indexatie van onze pensioenen met het algemene prijsniveau (inflatie), officieel toeslagverlening genoemd, niet correct zou hebben plaats gevonden. Met name in de beginjaren van onze vereniging werd hier veel discussie over gevoerd en strijd voor geleverd, tot aan de Ombudsman Pensioenen en dreiging met een rechtszaak aan toe.

De twee toehoorders van VPP, die sinds 1997 in het bestuur van het fonds mochten meepraten – niet meebeslissen! – hebben dit punt voortdurend ter discussie gesteld. Hoe kijken we hier na bijna 25 jaar op terug? Is dit doel bereikt in een sindsdien sterk veranderde (pensioen)-wereld?

De twee actieve toehoorders waren Bert Bruring en Henk Koopman, die beide intussen zijn overleden. Bij het napluizen van de VPP-archieven vond ik diverse notities van Henk Koopman over indexatie, waaronder presentaties op studiedagen in 2003 en 2004 van het fondsbestuur, die aan dit onderwerp waren gewijd. Het was in die tijd dus ook al een “hot issue”! Er werd over diverse voor dit doel geschikte

inflatiecijfers gediscussieerd, met effecten tot twee cijfers achter de komma.

Nu we 20 jaar later te maken hebben met een achterstand van bijna 20% aan niet gecompenseerde prijsstijgingen, zien we dat de wereld wel is veranderd.

Geïnspireerd door een handgeschreven overzicht van Henk Koopman uit april 2003 met cijfers over premies, rendementen en indexaties van ons pensioenfonds vanaf 1969 (het oprichtingsjaar) tot 2004, besloot ik hier de cijfers vanaf 2004 tot heden aan toe te voegen.

Deze komen uit de jaarverslagen van het pensioenfonds. En ik heb de inflatiecijfers vanaf 1969 van de website van het CBS, die deze samenstelt, gehaald. Zo ontstaat een beeld over meer dan 50 jaren, hetgeen iets zegt over o.a. de gerealiseerde toeslagverlening van gepensioneerden ten opzichte van de werkelijke prijsstijgingen.

Prijsstijgingen en prijsindexatie (kolommen E, F en G)

In de pensioenreglementen staat dat jaarlijks toeslagverlening plaatsvindt voor actieve deelnemers op basis van de loonindex en voor

Resultaten Pensioenfonds TDV in de afgelopen 50 jaar						
A	B	C	D	E	F	G
Periode	aantal	Gem. %	Gem. %	Gem. %	Gem. %	Verschil
	jaren	premie	rendement	prijsindex	indexatie	F-E
			TDV	CBS	TDV	
1969-1978	10	24,1	7,7	7,47	7,75	0,28
1979-1988	10	15,6	9,0	3,22	3,43	-0,08
1989-1998	10	13,7	7,6	2,43	1,91	-0,52
1999-2008	10	12,3	3,7	2,22	2,25	0,03
2009-2018	10	27,5	8,9	1,61	0,18	-1,43
2019	1	32,4	18,1	2,13	1,41	-0,72
2020	1	32,3	-	2,51	0,5	-2,01
1969-1998	30	17,9	8,1	4,37	4,27	-0,1
1999-2018	20	19,9	6,3	1,91	1,21	-0,69
1969-2018	50	18,7	7,4	3,39	3,05	-0,34

pensioengerechtigden en gewezen deelnemers op basis van de prijsindex. Die wordt vastgesteld door het CBS als “Consumentenprijsindexcijfer alle huishoudens”. Het gaat om de prijsstijging van 1 juli ten opzichte van het jaar daarvoor. Afronding vindt plaats op twee decimalen nauwkeurig. De toeslag vindt altijd plaats vanaf 1 januari, dus er is altijd een vertraging van een half jaar in de feitelijke uitbetaling van de prijsstijging. De toeslagverlening is voorwaardelijk, want er wordt geen premie voor betaald en het moet dus worden gefinancierd uit het beleggingsrendement. Het bestuur besluit elk jaar of er een indexatie mogelijk is.

In bovenstaand overzicht zijn de CBS-jaarcijfers gebruikt, die lopen van 1 januari tot 1 januari, dus er kan een verschil zijn met onze toeslagen, die gebaseerd zijn op juli/juli-cijfers, maar over een groot aantal jaren gemeten, is dit verschil maar klein.

Er is een aantal jaren geïndexeerd met een zogenaamde afgeleide prijsindex, maar deze is ook buiten beschouwing gelaten, omdat ook hier de afwijkingen gering zijn. Er is gerekend met het rekenkundig gemiddelde van de jaarcijfers, dus zonder cumulatie-effecten. Dat betekent dat de getoonde jaargemiddelden eigenlijk iets hoger zijn.

Duidelijk is te zien dat de inflatie in de jaren zeventig (de eerste 10 jaar) hoog was, maar daarna steeds rond de 2-3 % per jaar bedroeg (kolom E). De laatste 10 jaar zelfs daaronder. Toch is de eerste 30 jaar volgens Henk Koopman bijna altijd toeslag verleend, alleen in 1984 niet. Het tekort (zie kolom G) is dan ook verwaarloosbaar: 0,10% gemiddeld per jaar, dus ca. 3% over 30 jaar. De vijf jaar daarna was de toeslag zelfs iets hoger dan de prijsindex: gepensioneerden kregen een paar jaar 1% extra, omdat werkgever en actieve deelnemers in die jaren helemaal geen premie hoefden te betalen. Dat kon toen nog! Dus was Henk Koopman in 2003 best tevreden over de resultaten, die mede door VPP waren bereikt.

Maar na 2004 is er vele jaren geen of te weinig toeslag meer verleend: de eerste 5 jaar wel elk jaar, maar niet genoeg en van 2009 tot 2013 vijf jaar helemaal niet en ook niet van 2015 t/m 2017. Zo is het tekort aan toeslagen voor gepensioneerden en slapers vanaf 2009 t/m 2020 opgelopen tot 19,0%. inclusief cumulatie-effecten. Zie het overzicht indexatieachterstand vanaf 2009 (inclusief de cumulatie-effecten) aan het eind van dit verhaal. Bij de actieve deelnemers, die de loonindex volgen, is de achterstand zelfs 26,1%. (Zie jaarverslag pensioenfonds 2019, pagina 17). Volgens de regels van DNB mag het pensioenfonds gewoon niet meer indexeren. Boven een dekkingsgraad van 110% mag het maar gedeeltelijk en pas bij een

dekkingsgraad van ca. 122% mag volledig worden geïndexeerd. Dit hebben de eerste VPP-ers vast niet voor mogelijk gehouden! Of we dit ooit gaan inhalen, zelfs in het nieuwe “betere” pensioenakkoord, is zeer twijfelachtig.

Premie en rendement (kolommen C en D)

De betaalde premies (in procenten van de pensioengrondslag) daalden geleidelijk van ruim 24% in de eerste 10 jaar naar een nu ongelofelijk laag lijkende 12,3% in de periode 1999-2008, zelfs 5,3% tussen 1999 en 2003. Dit waren de gouden jaren van alle pensioenfondsen met hoge beleggingsrendementen (8% over de eerste 30 jaar), een vaste rekenrente van 4% en zonder de strakke regels en grote buffers van het FTK (financieel toetsingskader), dat in 2007 werd ingevoerd.

De premie moet sindsdien gebaseerd zijn op de kosten van pensioenopbouw en er is geen directe relatie met de beleggings-opbrengsten. Als gevolg van het knappen van de internetzeepbel in 2000 en de bankencrisis in 2008 werden toen overigens veel lagere rendementen behaald: slechts 3,7% gemiddeld in de jaren 1999-2008. Vooral door de voortdurende daling van de rente stijgt de premie dan weer naar ca. 27%. Dat blijft zo, ook als de rendementen weer snel oplopen, naar bijna 9% in de jaren 2009-2018. Want de rente blijft zakken tot bijna nul en de regels van DNB gaan steeds meer knellen. In 2019 is de premie zelfs 32,4% en in 2020 32,3% en die is dan nog niet eens kostendekkend volgens de huidige regels!

Rendement en toeslagverlening (kolommen D en F)

De rendementen van pensioenfondsen TDV zijn altijd heel behoorlijk geweest. Over 50 jaar gemiddeld 7,4%, variërend van 3,7% tot 9,0% in 10-jaarsperioden en in 2019 zelfs een recordhoogte van 18,1%. In het pensioenreglement staat dat de toeslag voor de gestegen prijzen moet worden betaald uit de (over-)rendementen op de beleggingen. Je zou zeggen, dat dit dan altijd wel mogelijk moet zijn geweest. Inderdaad is in bijna alle jaren van 1969 t/m 2008 toeslag verleend. Zelfs in de jaren 1999 t/m 2008, waarin maar 3,7% rendement werd behaald. In het jaar 2009 was er voor het eerst geen toeslag en daarna alleen gedeeltelijk in de jaren 2014, 2018, 2019 en 2020. En dat terwijl in de periode 2009–2018 gemiddeld bijna 9% rendement werd gehaald. Maar vooral de steeds maar dalende rente zorgt ervoor dat er geen toeslag gegeven mag worden. Ook speelt een rol dat we steeds ouder worden, waarvoor vroeger te weinig premie is betaald.

Indexatieachterstand vanaf 2009					
A	B	C	D	E	F
Jaar	CBS prijsindex (%)		Indexatie TDV (%)		Verschil (%)
	jaar	cumm.	jaar	comm.	
2008		100,00		100,00	0,00
2009	3,21	103,21	0,00	100,00	-3,21
2010	0,19	103,41	0,00	100,00	-3,41
2011	1,62	105,08	0,00	100,00	-5,08
2012	2,62	107,83	0,00	100,00	-7,83
2013	2,29	110,30	0,00	100,00	-10,30
2014	3,08	113,70	1,25	101,25	-12,45
2015	0,90	114,72	0,00	101,25	-13,47
2016	1,02	115,89	0,00	101,25	-14,64
2017	-0,24	115,62	0,00	101,25	-14,37
2018	1,34	117,17	0,50	101,76	-15,41
2019	2,13	119,66	1,41	103,19	-16,47
2020	2,51	122,66	0,50	103,71	-18,96

Verantwoording

Aan de hand van documenten uit het archief van VPP-TDV, aangevuld met enkele gesprekken met nog in leven zijnde direct betrokkenen uit die periode hebben we geprobeerd om een zo getrouw mogelijk beeld te schetsen van de problematieken die in die beginperiode speelden.

We spreken onze dank uit aan Reinco Hietink, Aad van den Ende en Anton van den Noort voor hun openhartige mening over de problemen die destijds speelden. De eerste twee waren actief betrokken bij de oprichting van de VPP-TDV. Anton had namens de COR zitting in het bestuur van het Pensioenfonds. Ook dank aan onze oud-voorzitter Gerrit Brilman die een aantal herinneringen opschreef, waar we dankbaar gebruik van hebben gemaakt.

Tot slot bedanken we onze collega-bestuursleden van de VPP-TDV die de teksten gescreend hebben of anderszins aan het tot stand komen van deze uitgave hebben meegewerkt.

VPP-TDV

Postbus 65, 7400 AB Deventer
Bankrekeningnummer NL39 RABO 0377 7978 63

Secretariaat en redactie:

Gerrit Groot Wassink, 0575-491224
secretariaat.vpptdv@gmail.com

Ledenadministratie:

Ruud Ligtenberg, 06-52494802
ledenadm.vpptdv@gmail.com